

Sociology of Education

Developing a Structural Model of Students' Happiness based on Resilience, Self-Esteem and School Satisfaction with the Mediation of Self-Efficacy

Zahra Hossein mard¹, Ali Asghar Asgharnejad Farid^{2*}, Afsaneh Taheri³

1. PhD Student Department of Psychology, Roudehen Branch, Islamic Azad University, Roudehen, Iran.
2. Associate Professor, Faculty of Behavioral Sciences and Mental Health, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.
3. Assistant Professor, Department of Psychology, Roudehen Branch, Islamic Azad University, Roudehen, Iran.

❖ **Corresponding Author Email:** asgarnejadaliasghar@gmail.com

Receive: 2023/09/13
Accept: 2023/12/19
Published: 2024/06/15

Keywords:

Students' Happiness, Resilience, Self-esteem, School Satisfaction, Self-Efficacy.

Article Cite:

Hossein Mardi Z, Asgharnejad Farid A A, Taheri A. (2024). Developing a Structural Model of Students' Happiness based on Resilience, Self-Esteem and School Satisfaction with the Mediation of Self-Efficacy, *Sociology of Education*. 10(1): 107-118.

Purpose: The present research was conducted with the aim of developing a structural model of students' happiness based on resilience, self-esteem and school satisfaction with the mediation of self-efficacy.

Methodology: The method of the current research was descriptive-correlation type, which was carried out in the form of path analysis model. The statistical population of this research was made up of female students of the second level of high school in areas 2 and 5 of Tehran, who were studying in different fields of study in the academic year of 2022-2023. To determine the sample size, the principles of determining the sample size in structural equation modeling were used and 400 people were selected as a sample, which was selected using a multi-stage cluster random method. Data collection was based on Oxford happiness questionnaires, Connor and Davidson resilience scale, Cooper Smith self-esteem questionnaire, Morris adolescent self-efficacy questionnaire, and school satisfaction subscale related to the multidimensional scale of students' life satisfaction, which was Cronbach's alpha coefficient. The scores of the questionnaires were 0.93, 0.91, 0.89, 0.88, and 0.88, respectively, and their face and content validity was confirmed using experts' opinions. Data analysis was done with SPSS and AMOS software.

Findings: The results of the path analysis showed that the main research model fits the collected data and all the goodness of fit indices were excellent (CFI=1, RMSEA=0.000, X²=0).

Conclusion: Based on the results obtained, there is a direct and indirect relationship between all three exogenous variables in the model (resilience, self-esteem and school satisfaction) with the main endogenous variable (happiness). And self-efficacy variable mediates the relationship between these variables.

<https://doi.org/10.22034/ijes.2021.541983.1184>

<https://dorl.net/dor/20.1001.1.23221445.1401.15.1.1.0>

Creative Commons: CC BY 4.0

جامعه شناسی آموزش و پرورش

تدوین مدل ساختاری شادکامی دانش آموزان بر اساس تاب آوری، عزت نفس و رضایت از مدرسه با واسطه گری خودکارآمدی

زهرا حسین مردی^۱، علی اصغر نژاد فرید^{۲*}، افسانه طاهری^۳

۱. دانشجوی دکتری گروه روانشناسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

۲. دانشیار گروه روانشناسی دانشکده علوم رفتاری و سلامت روان، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران.

۳. استادیار گروه روانشناسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

✉ ایمیل نویسنده مسئول: asggarnejadaliasghar@gmail.com

مقاله تحقیقاتی

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف تدوین مدل ساختاری شادکامی دانش آموزان بر اساس تاب آوری، عزت نفس و رضایت از مدرسه با واسطه گری خودکارآمدی انجام شد.

روش شناسی: روش پژوهش حاضر از نوع توصیفی-همبستگی بود که در قالب مدل تحلیل مسیر انجام شد. جامعه آماری این پژوهش را دانش آموزان دختر دوره متوسطه دوم مناطق ۲ و ۵ شهر تهران که در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ در رشته های مختلف تحصیلی مشغول به تحصیل بودند، تشکیل داد. برای تعیین حجم نمونه از اصول تعیین حجم نمونه در مدل یابی معادلات ساختاری استفاده شد و تعداد ۴۰۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند که گزینش آنها با استفاده از روش تصادفی خوشه ای چند مرحله ای صورت گرفت. جمع آوری داده ها بر اساس پرسشنامه های شادکامی آکسفورد، مقیاس تاب آوری کانر و دیویدسون، پرسشنامه عزت نفس کوپر اسمیت، پرسشنامه خودکارآمدی نوجوانان موریس و خرده مقیاس رضایت از مدرسه مربوط به مقیاس چند بعدی رضایت از زندگی دانش آموزان صورت گرفت که ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه ها به ترتیب ۰/۹۳، ۰/۹۱، ۰/۸۹ و ۰/۸۸ و ۰/۸۸ به دست آمد و روایی صوری و محتوایی آنها با استفاده از نظر متخصصان تأیید شد. تجزیه و تحلیل داده ها به کمک دو نرم افزار SPSS و AMOS صورت پذیرفت.

یافته ها: نتایج تحلیل مسیر نشان داد که مدل اصلی پژوهش با داده های جمع آوری شده برازش دارد و همه شاخص های نیکویی برازش در حد عالی بودند ($\chi^2=0$ ، $RMSEA=0/000$ ، $CFI=1$).

بحث و نتیجه گیری: بر اساس نتایج به دست آمده بین هر سه متغیر برون زا موجود در مدل (تاب آوری، عزت نفس و رضایت از مدرسه) با متغیر درون زا اصلی (شادکامی) هم به صورت مستقیم و هم به صورت غیر مستقیم رابطه وجود دارد و متغیر خودکارآمدی رابطه بین این متغیرها را میانجی گری می کند.

دریافت: ۱۴۰۲/۰۶/۲۲
پذیرش: ۱۴۰۲/۰۹/۲۸
انتشار: ۱۴۰۳/۰۳/۲۶

واژگان کلیدی:

شادکامی دانش آموزان، تاب آوری، عزت نفس، رضایت از مدرسه، خودکارآمدی.

استناد مقاله:

حسین مردی ز، اصغر نژاد فرید ع، طاهری ا. (۱۴۰۳). تدوین مدل ساختاری شادکامی دانش آموزان بر اساس تاب آوری، عزت نفس و رضایت از مدرسه با واسطه گری خودکارآمدی، جامعه شناسی آموزش و پرورش. ۱۰(۱): ۱۱۸-۱۰۷.

<https://doi.org/10.22034/ijes.2021.541983.1184>

<https://dori.net/dor/20.1001.1.23221445.1401.15.1.1.0>

Creative Commons: CC BY 4.0

مقدمه

شادکامی^۱ به عنوان یکی از مهم‌ترین نیازهای روانی بشر، به دلیل تأثیرات عمده‌ای که بر زندگی افراد دارد، همواره مورد توجه بوده و ذهن انسان را به خود مشغول کرده است (Nosratinejad, Sakhaei, Sharifi, 2015). از طرفی جامعه‌ای پویا و زنده تلقی می‌شود که عناصر شادی‌آفرین در آن فراوان باشد. بنابراین می‌توان گفت: شادکامی یکی از مفاهیم و مؤلفه‌های اساسی زندگی افراد به ویژه دانش‌آموزان به شمار می‌رود که ارتباط تنگاتنگی با موفقیت آموزشی دارد (Salehi Omran, Abedini Baltork, 2018). در طی سال‌های اخیر، بررسی تجربه شادکامی نیز توسط روانشناسان و جامعه‌شناسان افزایش یافته است و روانشناسان علاقه‌مند به حیطه روانشناسی مثبت‌نگر، توجه خود را بر منافع بالقوه احساس‌های مثبت، نظیر احساس شادکامی معطوف کرده‌اند (Zabihi Far, Mohammadzadeh, Afsar, 2020).

در مطالعات اخیر نقش نشاط و شادکامی بر پیشرفت‌های تحصیلی مورد توجه قرار گرفته است. نشاط و شادابی در مدرسه باعث رشد و تکامل همه ابعاد وجودی یک دانش‌آموز نظیر ابعاد جسمانی، شناختی، عاطفی، اخلاقی و معنوی می‌شود (Ghalavand, Ghalavand, Ghalavand, 2020). یادگیری انسان و سازماندهی رفتار کودکان و نوجوانان و خلاقیت و شکوفایی استعدادها در گرو نشاط و شادابی و هیجان‌ات مثبت است. شادی و نشاط به عنوان یکی از احساسات ریشه‌ای مثبت و یکی از ضروری‌ترین خواسته‌های فطری و نیازهای روانی انسان، نقش تعیین‌کننده‌ای در تأمین سلامت فرد و جامعه داشته و از آنجایی که شادی همواره با خرسندی، خوش‌بینی و امید و اعتماد همراه است، می‌تواند نقش تسریع‌کننده‌ای در فرایند توسعه جامعه داشته باشد (Nazari, 2019). شادکامی با تلاش برای موفقیت تحصیلی رابطه داشته و در زندگی و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان نقش مؤثری دارد (Sadoughi, Ghorbani, Farhoosh, 2017). نشاط و شادابی در مدرسه باعث رشد و شکوفایی در همه‌ی ابعاد وجودی یک دانش‌آموز می‌شود. در محیط شاد ذهن انسان پویا، زبانش گویا و استعدادش شکوفا می‌گردد (Ahmadpouri, Ahmadpuri, 2017). با استفاده از روش‌های شادی‌بخش در جریان آموزش و برنامه‌ریزی آموزشی فراگیران، می‌توان علاوه بر ایجاد محیطی رضایت‌بخش برای دانش‌آموز، با بسیاری دیگر از مشکلات از جمله میزان غیبت، دیرآمدگی، بی‌حوصلگی و کسالت در کلاس درس، امراض جسمی و روحی و در نهایت مساله افت تحصیلی، مقابله شود و محیطی فراهم شود که امکانات فراگیری مؤثر دانش‌آموز در نظر گرفته شود (Niaz Azari, 2013). با توجه به مطالب مطرح شده، نباید از تأثیر شادی و نشاط بر یادگیری دانش‌آموزان غافل شد، بنابراین لازم و ضروری است که این شادی در مدارس ایجاد و مدیریت شود (Izadi, Hashemi, Barzamini, 2011).

یکی از مفاهیم و سازه‌های به‌نجار مورد توجه و مطالعه روان‌شناسی مثبت‌نگر، تاب‌آوری^۲ است که به سازگاری موفقیت‌آمیز با وجود چالش‌ها و تهدیدها اشاره دارد (Souri, et al, 2020). تاب‌آوری به عنوان عاملی برای سازگاری موفقیت‌آمیز با تغییرات و توانایی مقاومت در برابر مشکلات شناخته شده است و به فرد این امکان را می‌دهد که بتواند از مهارت سازگاران خود سود جسته و شرایط استرس‌زا را به فرصتی برای یادگیری و رشد تبدیل کند و با تمرکز بر مشکل، استرس را در فرد کنترل کند (Jafarzadeh, Farrokhi, Sohrabi Asmaroud, 2015). تاب‌آوری با شادکامی همبستگی مثبت و معناداری داشته و توان پیش‌بینی شادکامی در دانش‌آموزان را دارد (Falahi Seresht, 2021). دانش‌آموزانی که تاب‌آوری تحصیلی دارند، حتی با وجود رویدادهای فشارزا و شرایطی که می‌تواند آنها را در خطر عملکرد ضعیف و نهایتاً در موقعیت رهاکردن مدرسه قرار دهد، انگیزه بالا و عملکرد خوبی دارند و با وجود قرارگرفتن در چنین موقعیتهایی به موفقیت می‌رسند (Hemmati, Ghaffari, 2016).

یکی دیگر از ویژگی‌های شخصیت به‌نجار که می‌تواند سطح شادکامی افراد را دستخوش تغییر کند، برخورداری از عزت نفس^۳ است. امروزه عزت نفس در ابعاد مختلف زندگی افراد اعم از تحصیل، شغل و محیط اجتماعی اهمیت روزافزونی یافته است (Tavan, Jahani, Rafeei, 2014). عزت نفس به جهت گیری مثبت یا منفی نسبت به خود اشاره دارد و عبارت است از درجه تصویب و تأیید و ارزشی که شخص نسبت به خود احساس می‌کند و یا قضاوتی که فرد نسبت به ارزش خود دارد (Salmalian, Kazemnejad Leyli, 2014).

دانش‌آموزانی که اعتماد به نفس و عزت نفس بالاتری دارند، در تکالیف مدرسه و پیشرفت تحصیلی موفق‌تر هستند و در اجتماعات درون مدرسه و اجتماع، مشارکت بیشتری دارند. از سوی دیگر یکی از جنبه‌های مهم زندگی دانش‌آموزان که نه تنها تعهد نسبت به مدرسه، میزان غیبت، ترک تحصیل و مشکلات رفتاری را تحت تأثیر قرار می‌دهد، بلکه بر بسیاری از شاخصه‌های روانشناختی نیز تأثیر می‌گذارد، رضایت از مدرسه^۴ است. رضایت از مدرسه به عنوان ارزیابی ذهنی و شناختی از کیفیت کلی زندگی تحصیلی تعریف می‌شود و جزئی از رضایت از زندگی کلی است و اغلب در چارچوبی از مدل‌های چند بُعدی

1- Happiness
1- Resilience
2- Self-Esteem
3- School Satisfaction

رضایت از زندگی مطالعه می شود. پژوهش در مورد نوجوانان نشان داده است که رضایت (مثل رضایت از زندگی، مدرسه و روابط با دیگران) پیش بینی کننده نتایج مثبت در جنبه های مختلف زندگی است (Ghadiri Bahramabadi, Michaeli Manee, 2015). نوجوانان با احساس رضایت بالا، سلامت جسمانی بالاتر و اشتیاق تحصیلی و پیشرفت تحصیلی بالاتری نشان می دهند. شادکامی برای دانش آموزان نقش انگیزشی مهم و حساسی دارد، و بر ایجاد علاقه به مدرسه و مطالعه، ایمنی و رضایت از زندگی مؤثر است.

یکی از متغیرهایی که می تواند نقش اساسی در شادکامی افراد بازی کند، خودکارآمدی می باشد. خودکارآمدی، نقشی بنیادین و بی بدیل در کیفیت زندگی آدمی و ایجاد تعادل بین ابعاد مختلف آن را بر عهده دارد (Mirgol, Mohseni, 2020). بطور کلی افراد خودکارآمد عواطف منفی کمتری مانند اضطراب، خشم و افسردگی را تجربه کرده و از سطح شادکامی بالاتری برخوردار هستند؛ بنابراین به نظر می رسد افرادی که اهدافشان را مهمتر و احتمال موفقیت و رسیدن به آنها را بیشتر می دانند، احساس شادکامی و خوشبختی بیشتری خواهند کرد؛ از سوی دیگر، حرکت کارآمد افراد به سمت هدفهای خود، علت تغییرات مثبت در شادکامی و خوشبختی آنهاست و به طور کلی تلاش برای هدفهای درونی باعث ارتقای شادکامی می شود (Keshtvarz Kendazi, Barzegar, Shokohi, 2020).

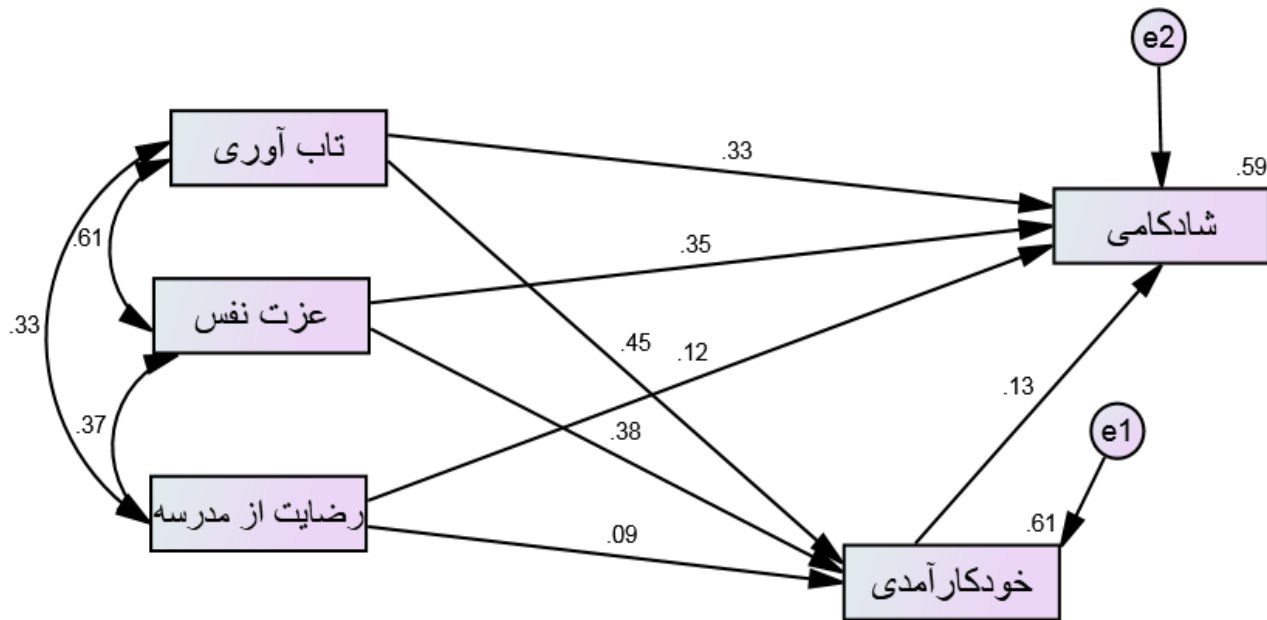
بنا بر نظر بندورا خودکارآمدی، توان سازنده ای است که بدان وسیله، مهارتهای شناختی، اجتماعی، عاطفی و رفتاری انسان برای تحقق اهداف مختلف به گونه ای اثربخش سازماندهی می شود. مفهوم خودکارآمدی به معنی توانمندی افراد در ساماندهی عملکردهای آتی و مدیریت موقعیت های پیشایند بر زندگی شان می باشد و در واقع اطمینانی است که فرد بواسطه آن رفتار خاصی را با توجه به موقعیت انجام می دهد و انتظار نتایجی که به دست می آید را دارد. دانش آموزی که به اندازه ی مناسب در رفتار و اعمال خود شادکامی را نداشته باشد در زمینه های دیگر نیز کارایی پایینی را خواهد داشت. از طرفی افرادی که شادکامی بالایی دارند، خودکارآمدی بیشتری را در زندگی خود تجربه می کنند و همچنین افرادی که خودکارآمدتر هستند شادکام تر نیز می باشند (Gholami S, Hosseinchari, 2016). این امر در پژوهش های مختلفی مورد بررسی قرار گرفته است، به طور مثال پژوهش Gholami Hosseinchari (2011) نشان می دهد که دانش آموزان با نشاط تر خودکارآمدی بیشتری از خود نشان می دهند بنابراین این دو متغیر تأثیر بسزایی برهم دارند.

از نظر تجربی، خودکارآمدی با مؤلفه های تاب آوری همبستگی متوسط تا زیاد دارد اما از نظر تئوری تاب آوری را می توان از باورهای خودکارآمدی متمایز کرد، زیرا خودکارآمدی ممکن است حتی در غیاب عوامل استرس زا نیز وجود داشته باشد اما تاب آوری به بازگشت سریع به عملکرد اولیه پس از مواجهه با تروما اشاره دارد (Schwarzer, Warner, 2013). با توجه به وجود رابطه معنی دار بین متغیرهای خودکارآمدی و شادکامی (Azizian, 2019)، خودکارآمدی و تاب آوری (Samadi E, Mazhari, 2021)، خودکارآمدی و رضایت از مدرسه (Sepahrian Azar, Ahmadi, 2017) و همچنین متغیر خودکارآمدی با عزت نفس (Abazarian, Pakzad, 2019)، در پژوهش حاضر نقش میانجی خودکارآمدی در ارتباط بین متغیرهای برون داد پژوهش با متغیر درون داد پژوهش یعنی شادکامی مورد بررسی قرار گرفت.

با توجه به اینکه مدل پژوهش حاضر تاکنون در هیچ پژوهشی عیناً مورد ارزیابی قرار نگرفته است، لذا امکان مقایسه دقیق این مدل در پژوهش های مختلف وجود ندارد اما در مورد اجزا مختلف تشکیل دهنده مدل پژوهش حاضر، یافته های برخی از پژوهش ها نشان داد که بین تاب آوری، عزت نفس و رضایت از مدرسه با شادکامی رابطه وجود دارد. به طور نمونه یافته های پژوهشی با موضوع رابطه عزت نفس و جهت گیری زندگی با شادکامی دانش آموزان، نشان داد که عزت نفس همبستگی مثبت معناداری با شادکامی داشته و این متغیر توان پیش بینی شادکامی را دارد (Yeganeh Koi Moghadam, 2020). همچنین نتایج پژوهشی با موضوع رابطه بین عزت نفس و شادکامی در میان نوجوانان در مالزی: نقش میانجی انگیزش، نشان داد که بین عزت نفس و شادکامی ارتباط مستقیم و معنادار وجود دارد و عزت نفس درک شده در پیش بینی شادکامی نقش دارد (Yap, et al, 2021). یافته های پژوهش Babazadeh (2020) با موضوع رابطه تاب آوری با رضایت از زندگی و شادکامی در بین دانشجویان نیز نشان داد که بین تاب آوری و شادکامی همبستگی مثبت معناداری وجود دارد و تاب آوری می تواند شادکامی را پیش بینی کند. در همین راستا یافته های پژوهشی با موضوع رابطه بین سلامت روان، تاب آوری و شادکامی، نشان داد که بین تاب آوری و شادکامی رابطه مثبت وجود دارد (Sharma, 2019).

نتایج پژوهش Omid Gregari, et al (2020) با موضوع بررسی رابطه شادکامی، رضایت از مدرسه با سلامت روانی دانش آموزان دختر مدارس دولتی شهرستان جلفا، نشان داد که بین شادکامی و رضایت از مدرسه رابطه ی مثبت و معناداری وجود دارد. در همین راستا یافته های پژوهشی با موضوع رابطه

بین شادکامی، رضایت از مدرسه و تجربیات مثبت در مدرسه در دانش‌آموزان دوره متوسطه، نشان داد که بین رضایت از مدرسه، تجربیات مثبت در مدرسه و شادکامی رابطه مثبت و معناداری مشاهده شد و رضایت از مدرسه پیش‌بینی‌کننده معناداری برای شادکامی دانش‌آموزان می‌باشد (Telef, 2021). با در نظر گرفتن نتایج حاصل از پژوهش‌های انجام شده، پژوهشی که به صورت همزمان رابطه متغیرهای مطرح شده با متغیر شادکامی و با میانجیگری خودکارآمدی را بررسی نماید در دسترس قرار نگرفت. با توجه به اهمیت متغیر شادکامی و تأثیر و نقش اساسی آن در سلامت روان و پیشرفت تحصیلی یادگیرندگان، پژوهش حاضر با هدف تدوین مدل ساختاری برای شادکامی (شکل ۱) و در پاسخ به این پرسش انجام خواهد شد که آیا مدل مفروض رابطه بین متغیرهای تاب‌آوری، عزت نفس و رضایت از مدرسه با شادکامی دانش‌آموزان با واسطه‌گری خودکارآمدی برازش دارد؟

شکل ۱. مدل پیشنهادی برای شادکامی دانش‌آموزان بر اساس تاب‌آوری، عزت نفس و رضایت از مدرسه با واسطه‌گری خودکارآمدی

روش‌شناسی

روش پژوهش حاضر از نوع توصیفی-همبستگی بود که در قالب مدل تحلیل مسیر انجام شد. جامعه آماری این پژوهش را دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه دوم مناطق ۲ و ۵ شهر تهران که در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ در رشته‌های در رشته‌های ریاضی، تجربی و علوم انسانی مشغول به تحصیل بودند، تشکیل داد. برای تعیین حجم نمونه از اصول تعیین حجم نمونه در مدل‌یابی معادلات ساختاری استفاده شد و تعداد ۴۰۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند که گزینش آنها با استفاده از روش تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای صورت گرفت. جمع‌آوری داده‌ها بر اساس پرسشنامه‌های ۲۹ سوالی شادکامی آکسفورد (Oxford, 1989)، مقیاس ۲۵ سوالی تاب‌آوری کانر و دیویدسون (Conner-Davidson, 2003)، پرسشنامه ۵۸ سوالی عزت نفس کوپر اسمیت (Cooper Smith, 1967)، پرسشنامه ۲۳ سوالی خودکارآمدی نوجوانان موریس (Muris, 2001) و خرده‌مقیاس ۸ سوالی رضایت از مدرسه (مربوط به مقیاس ۴۰ سوالی چند بُعدی رضایت از زندگی دانش‌آموزان (Huebner et al, 1998) صورت گرفت که ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه‌ها به ترتیب ۰/۹۳، ۰/۹۱، ۰/۸۹، ۰/۸۸ و ۰/۸۸ به دست آمد و روایی صوری و محتوایی آنها با استفاده از نظر متخصصان تأیید شد. در تحلیل توصیفی متغیرهای اصلی پژوهش (شادکامی، خودکارآمدی، تاب‌آوری، عزت نفس و رضایت از مدرسه) از شاخص‌های آمار توصیفی نظیر جداول توزیع فراوانی، درصد، میانگین، انحراف معیار استفاده شد. نرمال بودن توزیع داده‌ها نیز از طریق شاخص‌های کجی و کشیدگی بررسی شد. در تحلیل استنباطی از روش تحلیل مسیر برای آزمون فرضیه پژوهش استفاده شد.

یافته ها

در پژوهش حاضر حجم نمونه شامل ۴۰۰ نفر از دانش آموزان بود. متغیرهای اصلی پژوهش (شادکامی، خودکارآمدی، تاب آوری، عزت نفس و رضایت از مدرسه) با استفاده از شاخص های آمار توصیفی همچون جداول توزیع فراوانی، درصد، میانگین، انحراف معیار، کجی و کشیدگی توصیف شده اند. بر اساس اطلاعات جدول ۱ توزیع نمره های گروه نمونه در متغیرهای اندازه گیری شده نرمال است.

جدول ۱. شاخص های توصیفی متغیرهای اصلی پژوهش (n=۴۰۰)

متغیر	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی	حداقل	حداکثر
شادکامی	۳۸/۲۴۴	۱۳/۷۹۶	۰/۴۶۶	۰/۸۱۱	۷	۸۷
خودکارآمدی	۷۳/۹۰۸	۱۳/۲۱۱	۰/۰۲۲	۰/۷۸۳	۲۵	۱۱۵
تاب آوری	۵۵/۰۳۸	۱۷/۰۷	۰/۱۰۸	-۰/۱۶	۱۱	۱۰۰
عزت نفس	۳۲/۷۱۴	۹/۱۲۵	-۰/۴۶۶	-۰/۳۹	۵	۴۹
رضایت از مدرسه	۲۴/۷۴۶	۹/۶۷	۰/۱۶۴	-۰/۷۱۹	۸	۴۸

در جدول ۲ ماتریس ضرایب همبستگی پیرسون بین متغیرهای اصلی پژوهش ارائه شده است. براساس ضرایب همبستگی گزارش شده در جدول ۲، همه متغیرهای مستقل و متغیر میانجی با متغیر وابسته اصلی یعنی شادکامی در سطح ۰/۰۰۱ رابطه مثبت و معنا دار دارند. جهت ضرایب همبستگی هم با مبانی نظری متغیرها همخوانی دارد.

جدول ۲. ماتریس ضرایب همبستگی پیرسون بین متغیرهای اصلی پژوهش (n=۴۰۰)

متغیرها	(۱)	(۲)	(۳)	(۴)	(۵)
۱ تاب آوری	۱				
۲ عزت نفس	۰/۶۰۳**	۱			
۳ رضایت از مدرسه	۰/۳۷۲**	۰/۳۳۳**	۱		
۴ خودکارآمدی	۰/۳۷۴**	۰/۶۸۳**	۰/۳۷۴**	۱	
۵ شادکامی	۰/۶۶۹**	۰/۶۸۱**	۰/۴۰۵**	۰/۶۴۹**	۱

جهت پاسخ گویی به سوال پژوهش حاضر، از روش تحلیل مسیر با روش بیشینه درست نمایی استفاده شد. قبل از استفاده از این روش آماری، پیش فرض های مدل تحلیل مسیر نظیر نرمال بودن تک متغیری داده ها، نرمال بودن چند متغیری داده ها، خطی بودن و هم خطی بودن و حجم نمونه مناسب بررسی و پس از تأیید وجود این مفروضه ها مدل مفروض پژوهش حاضر به شرح زیر مورد برازش قرار گرفت.

در مدل پژوهش حاضر تعداد ۷ متغیر وجود دارد که تعداد ۵ متغیر به صورت مشاهده ای بوده و در داخل مستطیل ها قرار دارند و ۲ متغیر (e1, e2) نیز در داخل دایره های کوچک به صورت مخزون بوده و متغیرهای خطا هستند. از لحاظ مستقل و وابسته بودن نیز ۵ مورد به صورت مستقل یا برون زا و ۲ مورد نیز که علامت پیکان به سمت آنها است به صورت وابسته یا درون زا هستند. در جدول ۳ شاخص های نیکویی برازش یا برازندگی مدل ارائه شده است.

جدول ۳. شاخص های برازندگی مدل ساختاری پژوهش

شاخص های برازندگی	(χ^2)	df	χ^2/df	RMSEA	GFI	IFI	NFI	CFI
مدل ساختاری اولیه	۰	۰	۰	۰/۰۰۰	۱	۱	۱	۱
مقدار قابل قبول	نزدیک به صفر	-	زیر ۳	< ۰/۰۸	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰

شاخص های برازندگی مدل ساختاری اولیه در جدول ۳ نشان می دهد که همه شاخص های برازش در دامنه قابل قبول قرار گرفتند. بنابراین فرضیه کلی پژوهش تأیید شد و می توان بیان کرد مدل ساختاری شادکامی دانش آموزان بر اساس تاب آوری، عزت نفس و رضایت از مدرسه با واسطه گری خودکارآمدی با داده های تجربی برازش دارد. پس از تأیید برازش کلی مدل باید معناداری ضرایب موجود در مدل به صورت تک به تک نیز بررسی شوند. در روش تحلیل مسیر دو نوع ضریب استاندارد و غیراستاندارد وجود دارد. دامنه ضرایب استاندارد در مدل هایی که مفروضه های مربوط به مدل تحلیل مسیر در آن رعایت

شده باشد، بین +1 الی 1- قرار دارد و چون این ضرایب استاندارد هستند و تحت تأثیر مقیاس اندازه‌گیری متغیرها نیستند می‌توان آنها را با همدیگر مقایسه کرد و هر ضریبی که به عدد یک نزدیک باشد نشان دهنده شدت بیشتر تأثیر است و علامت ضریب نیز نشان دهنده جهت تأثیر است. در پژوهش حاضر، ضرایب استاندارد بر روی علامت پیکان‌ها در مدل مسیر پژوهش (شکل ۱) نشان داده شده است. ضرایب غیراستاندارد دامنه مشخصی ندارند و نمی‌توان آنها را با یکدیگر مقایسه کرد چون واحدهای اندازه‌گیری آنها متفاوت بوده‌اند. نرم افزار AMOS هر دو ضریب را محاسبه می‌کند اما فقط معناداری ضرایب غیراستاندارد را محاسبه می‌کند. اگر ضریب غیراستاندارد بین دو سازه معنادار باشد ضریب استاندارد بین این دو سازه نیز معنادار خواهد بود. در جدول ۴ معناداری ضرایب مسیر غیراستاندارد و استاندارد بین متغیرهای موجود در مدل ارائه شده است.

جدول ۴. معناداری ضرایب مسیر غیراستاندارد و استاندارد مستقیم بین متغیرها و متغیرهای موجود در مدل

از متغیر	به	متغیر	ضرایب استاندارد β	ضرایب غیراستاندارد b	خطا (S.E)	نسبت بحرانی (C.R)	سطح معناداری p
تاب آوری	←	شادکامی	۰/۳۲۸	۰/۲۶۶	۰/۰۳۴	۷/۷۹۳	۰/۰۰۱
عزت نفس	←	شادکامی	۰/۳۴۵	۰/۵۲۲	۰/۰۶۲	۸/۳۹۲	۰/۰۰۱
رضایت از مدرسه	←	شادکامی	۰/۱۱۶	۰/۱۶۴	۰/۰۴۵	۳/۶۷۶	۰/۰۰۱
خودکارآمدی	←	شادکامی	۰/۱۳۵	۰/۱۴۲	۰/۰۴۹	۲/۹۲۶	۰/۰۰۳
تاب آوری	←	خودکارآمدی	۰/۴۴۹	۰/۳۴۴	۰/۰۲۷	۱۲/۵۳۷	۰/۰۰۱
عزت نفس	←	خودکارآمدی	۰/۳۷۸	۰/۵۳۹	۰/۰۵۲	۱۰/۳۷۱	۰/۰۰۱
رضایت از مدرسه	←	خودکارآمدی	۰/۰۸۷	۰/۱۱۷	۰/۰۴۱	۲/۸۵۷	۰/۰۰۴

همانگونه که از داده‌های جدول 4 مشاهده می‌شود ضریب مسیرهای اصلی بین متغیرهای تاب آوری، عزت نفس و رضایت از مدرسه با شادکامی در مدل در سطح ۰/۰۱ معنادار می‌باشند. بنابراین بین متغیرهای تاب آوری، عزت نفس و رضایت از مدرسه با شادکامی یک رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. در تحلیل مسیر ضرایب مستقیم میزان تأثیر یک متغیر بر متغیر و ضرایب غیرمستقیم میزان تأثیر یک متغیر بر متغیر دیگر از طریق یک متغیر سوم را نشان می‌دهد. معناداری ضرایب غیرمستقیم از طریق روش بوت استرپینگ یا خودگردان سازی در نرم افزار AMOS تعیین شده است. در جدول ۵ ضرایب استاندارد غیرمستقیم، حدود اطمینان ۹۵ درصدی و معناداری ضرایب غیرمستقیم ارائه شده است.

جدول ۵. اثرات استاندارد غیرمستقیم متغیرهای برون‌زا بر متغیر شادکامی

از متغیر مکنون	از طریق متغیر میانجی	به متغیر	اثر غیر مستقیم	sig	حد پایین ۹۵٪	حد بالا ۹۵٪
تاب آوری	خودکارآمدی	شادکامی	۰/۰۶۰	۰/۰۱۲	۰/۰۱۴	۰/۱۰۵
عزت نفس	خودکارآمدی	شادکامی	۰/۰۵۱	۰/۰۰۹	۰/۰۱۴	۰/۰۸۶
رضایت از مدرسه	خودکارآمدی	شادکامی	۰/۰۱۲	۰/۰۰۴	۰/۰۰۴	۰/۰۳۱

بر اساس داده‌های جدول ۵، ضریب اثر غیرمستقیم بین متغیرهای تاب آوری، عزت نفس و رضایت از مدرسه با شادکامی از طریق متغیر میانجی خودکارآمدی به ترتیب ۰/۰۶۰، ۰/۰۵۱ و ۰/۰۱۲ بوده و از لحاظ آماری معنادار است، لذا نقش میانجی خودکارآمدی در ارتباط بین این متغیرها با متغیر شادکامی تأیید می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر تدوین مدل ساختاری شادکامی دانش‌آموزان بر اساس تاب آوری، عزت نفس و رضایت از مدرسه با واسطه‌گری خودکارآمدی بود. نتایج تحلیل مسیر نشان داد مدل کلی پژوهش با داده‌های تجربی برازش دارد و مدل مفهومی تحقیق تأیید شد. بر اساس نتایج به دست آمده بین هر سه متغیر پیش‌بین یا برون‌زا موجود در مدل (تاب آوری، عزت نفس و رضایت از مدرسه) با متغیر درون‌زا یا وابسته اصلی (شادکامی) هم به صورت مستقیم و هم به صورت غیر مستقیم رابطه وجود دارد و متغیر خودکارآمدی رابطه بین این متغیرها را میانجی‌گری می‌کند. با توجه به اینکه مدل پژوهش حاضر

تاکنون در هیچ پژوهشی عیناً مورد ارزیابی قرار نگرفته است، لذا امکان مقایسه دقیق این مدل در پژوهش‌های مختلف وجود ندارد اما به طور کلی نتایج این پژوهش با پیشینه اش همسویی دارد.

یکی از متغیرهای پژوهش حاضر که هم به صورت مستقیم و هم با میانجیگری متغیر خودکارآمدی با متغیر شادکامی ارتباط داشت متغیر تاب‌آوری می‌باشد. در تبیین این یافته می‌توان به نقش عوامل حفاظتی تاب‌آوری که برای شادکامی افراد اهمیت دارند اشاره نمود. به طور نمونه، نتایج پژوهش‌ها نشان داده است که عوامل خانوادگی، اجتماعی و شخصی به طور مثبت بر شادکامی تأثیر می‌گذارند و همچنین به عنوان عوامل حفاظتی که با سطوح بالاتر تاب‌آوری مرتبط هستند، عمل می‌کنند (Sharma, 2019). همچنین افراد تاب‌آور دارای ویژگی‌هایی نظیر احساس ارزشمندی، اعتماد به نفس و مهارت در حل مساله هستند. به نظر می‌رسد که آنها به طرز خلاقانه و انعطاف‌پذیر به مسائل می‌نگرند، برای حل آنها طرح و برنامه‌ریزی می‌کنند و در صورت نیاز نسبت به درخواست کمک از دیگران دریغ نمی‌ورزند و منابع کاملی برای مقابله با مشکلات دارند که این عوامل باعث می‌شود فرد از بهداشت روان و شادکامی بالایی برخوردار باشد (Aflakpoor, 2021).

در تبیین ارتباط بین متغیرهای تاب‌آوری و شادکامی با واسطه‌گری خودکارآمدی می‌توان به رابطه معنادار بین تاب‌آوری و خودکارآمدی اشاره نمود. افرادی که از مهارت‌های تاب‌آوری بالاتر برخوردار هستند، توانایی‌های سازگاری موفقیت‌آمیز با شرایط تهدیدکننده را داشته و بهتر می‌توانند دشواری‌ها را تحمل نموده و از آن عبور کنند، در نتیجه علی‌رغم شرایط سخت و دشوار، به توانایی‌های خود جهت مقابله با مشکلات اعتماد داشته و انعطاف‌پذیری لازم برای مواجهه با انواع شرایط را دارا می‌باشند. افراد تاب‌آور از انعطاف‌پذیری لازم برای مواجهه با چالش‌های زندگی برخوردار بوده و باور دارند که می‌توانند به خوبی از مشکلات به وجود آمده عبور کنند و رخدادهای منفی زندگی مانع از رسیدن آن‌ها به اهدافشان نمی‌شوند که این امر می‌تواند شادکامی افراد را در پی داشته باشد (Ebrahimi, Barzegar Bafrooi, 2022). علاوه بر این، خودکارآمدی یک نیاز روانشناختی جهانی است که شناخت، احساسات و تصمیمات فرد را کنترل نموده و در احساسات دانش‌آموزان نسبت به خود و اینکه آیا آنها به طور مؤثر به اهداف خود در زندگی می‌رسند، نقش دارد. خودکارآمدی در مدیریت استرس، تأثیرگذاری بر ارزیابی عوامل استرس‌زا و انتخاب و اجرای روش‌های مقابله با آنها حیاتی است در نتیجه، افرادی که خودکارآمدی بالایی دارند، موقعیت‌های بالقوه چالش‌برانگیز را به عنوان فرصت‌ها به جای خطر می‌بینند و در مقایسه با افرادی که خودکارآمدی ضعیفی دارند از مکانیسم‌های مقابله‌ای بسیار سازگار استفاده کنند از این رو، خودکارآمدی یک منبع ضروری برای جلوگیری از عوامل استرس‌زا و ارتقای سازگاری انطباقی به شمار رفته و پیش‌بینی‌کننده قابل توجهی برای تاب‌آوری دانش‌آموزان است. به نظر می‌رسد که باور دانش‌آموزان به توانایی‌های خود تأثیر بسزایی بر توانایی آنها در حفظ سلامت روانی و جسمی و توانایی سازگاری با مشکلات و در نتیجه شادکامی آنها دارد (Sabouripour, et al, 2021).

متغیر دیگری که در پژوهش حاضر هم به صورت مستقیم و هم با میانجیگری متغیر خودکارآمدی با شادکامی ارتباط داشت متغیر عزت‌نفس می‌باشد. در تبیین این یافته می‌توان استدلال نمود که افراد با عزت‌نفس بالا، بر شایستگی‌های مثبت خود تمرکز نموده و در تعبیر و تفسیر رویدادها و واکنش به آنها، به گونه‌ای عمل می‌کنند که احساس مثبت خودارزشی را در خود حفظ نموده که به طور طبیعی این احساس خودارزشی و شایستگی منجر به تجربه عواطف و احساسات مثبت در آنان خواهد شد. بنابراین، افراد با عزت‌نفس بالا، از راهبردهای خودتنظیمی سازگارانه و پایه‌ای مؤثر در موقعیت‌های گوناگون استفاده می‌کنند که این سبک برخورد، شادکامی آنان را دربر دارد (Rezaian Bilondi, Esmaili Muakhar, 2022).

افراد با عزت‌نفس بالا از راهبردهای خودتنظیمی سازگارتری نسبت به افراد با عزت‌نفس پایین استفاده می‌کنند. این افراد برای جلوگیری از ایجاد خلل در توانایی‌شان، پاسخ‌های مؤثرتری به شکست می‌دهند که این امر به نوبه خود منجر به گزارش سطوح بالاتری از شادی می‌شود. عزت‌نفس با راهبردهای مقابله‌ای مثبت و سازنده و انگیزش بالا ارتباط دارد. افراد با عزت‌نفس بالا بدبینی کمتری داشته و در مواجهه با مسائل زندگی تلاش و پشتکار بیشتری نشان می‌دهند و احتمال موفقیت آنها افزایش یافته و پیامد آن می‌تواند تجربه عواطف مثبت از جمله احساس شادکامی باشد. شخصی که از عزت‌نفس بالایی برخوردار است، احساسات خوبی را نسبت به خود و دیگران دارد که به راه‌های مختلف ابراز می‌کند، لبخند می‌زند، از نگاه دیگران نمی‌گریزد، راست می‌ایستد و به‌طور کلی یک احساس مثبت دارد (Mirbolok Bozorgi, et al, 2019).

بنابراین می‌توان گفت که عزت‌نفس برای شادکامی عنصری کلیدی و با اهمیت است. نظریه‌پردازان بر این باورند که عزت‌نفس منجر به افزایش شادکامی می‌شود و بالا بودن ارزشمندی فرد نسبت به خویش را به عنوان یک عامل محافظت‌کننده روان مطرح نموده‌اند. عزت‌نفس یک عامل روان‌شناختی مهم و اثرگذار بر سلامت، شادکامی و کیفیت زندگی افراد به شمار می‌رود. با افزایش عزت‌نفس، احساس توانمندی و ارزشمندی در فرد به وجود می‌آید و موجب تغییرات مثبتی همچون شادکامی، افزایش تلاش برای کسب موفقیت، داشتن اعتماد به نفس بالا و بلند همت بودن می‌شود (Keshavarz Kendazi, Barzegar, Shokohi, 2020).

در تبیین ارتباط بین متغیرهای عزت نفس و شادکامی با واسطه‌گری خودکارآمدی می‌توان گفت که هرچه نگرش فرد نسبت به خود مثبت‌تر باشد، احتمال اینکه فرد از حداکثر توانایی‌های خود برای انجام وظایف و مسئولیت‌های محوله استفاده کند بیشتر خواهد بود. همچنین افزایش عزت نفس که افزایش نگرش مثبت فرد درباره توانایی‌های خود است، می‌تواند نگرش مثبت فرد درباره توانایی‌های خود را نیز منجر شود. خودکارآمدی به قضاوت افراد درباره توانایی‌های خود در انجام یک کار یا انطباق با موقعیتی خاص مربوط است، لذا بدیهی است افراد زمانی که ادراک بیشتری از توانایی‌های خود در انطباق با موقعیت‌های مشخص یا مواجهه با موقعیت‌های کاری و قبول مسئولیت داشته باشند خودکارآمدی بالاتری را تجربه نموده و احساس ارزشمندی بیشتری (عزت نفس بالاتر) دارند (2018, Mahdad, Adibi, Safari). بنابراین، افراد با خودکارآمدی و عزت نفس بالا، به دلیل نگرش مثبت و ارزیابی مثبت‌تر از خودشان، شادکامی بیشتری را تجربه می‌کنند.

استدلال دیگر در مورد ارتباط بین متغیرهای عزت نفس و شادکامی و خودکارآمدی را می‌توان از طریق ویژگی‌های مثبت متغیر خودکارآمدی توضیح داد. بر این اساس می‌توان گفت که خودکارآمدی به چگونگی فکر کردن، احساس کردن، انگیزه دادن و عمل کردن افراد کمک می‌کند. افراد خودکارآمد موفق‌ترند و از تصورات و افکار خود در راستای هدایت کردن، انگیزه داشتن و عمل در جهت رسیدن به اهداف خود استفاده می‌کنند، در نتیجه این افراد تکانشگری کمتر و عزت نفس بالایی خواهند داشت. در مقابل افرادی که از خودکارآمدی کمتری برخوردارند، درباره توانایی‌های خود شک و تردید دارند و قابلیت برنامه‌ریزی ضعیف‌تری خواهند داشت. افراد دارای خودکارآمدی بالا از شخصیت خود، دیگران و خطرات روابط نامناسب مطلع هستند، این افراد به دلیل توانمندی شناختی بالا، دوستان مناسبی را انتخاب می‌نمایند و توانایی شناخت خود و افراد دیگر را همراه با نقاط قوت و ضعف را دارند و همین امر می‌تواند باعث افزایش عزت نفس و در نتیجه شادکامی بیشتر افراد شود (Samadi Fard, 2022).

در نهایت در پژوهش حاضر متغیر رضایت از مدرسه نیز هم به صورت مستقیم و هم با میانجیگری متغیر خودکارآمدی با متغیر شادکامی در ارتباط بود. از آنجایی که متغیر رضایت از مدرسه جزئی از متغیر کلی رضایت از زندگی است و اغلب در چارچوبی از مدل‌های چندبعدی رضایت از زندگی مطالعه می‌شود بنابراین در تبیین این یافته می‌توان گفت که رضایت از زندگی به ویژه زمانی که افراد تجارب مثبتی را در جو مثبت مدرسه دارند، با سلامت روانی ارتباط داشته و آن را تسهیل می‌نماید. رضایت از زندگی زمانی به بهترین شکل نمود می‌یابد که تجارب مدرسه‌ای دانش‌آموزان مثبت باشد. رضایت مثبت از مدرسه و تعلیم و تربیت ارتباط درهم تنیده‌ای با هم دارند. دانش‌آموزانی که از مدرسه راضی هستند رفتارهای مقابله‌ای بیشتری داشته و منابع و پاداش‌های تحصیلی و بین‌فردی فزاینده‌ای به دست می‌آورند، که به نوبه خود ماریج بالارونده موفقیت تحصیلی و در نهایت رضایت بیشتر از زندگی و شادکامی را به دنبال خواهد داشت (2018, Badri Gargari, et al). همچنین داشتن رضایت از زندگی با فراگیر شدن احساسات مثبت و شادکامی و فقدان احساسات منفی همراه است. افرادی که رضایت مندی بالایی نسبت به زندگی دارند در مقایسه با دیگران، از روش‌های مقابله‌ای مؤثرتری در مواجهه با رویدادها و حوادث استفاده می‌کنند که باعث می‌شود این افراد در مجموع احساس تعهد، خوشبینی و شادکامی داشته باشند (Baharvand, Baharvand, 2021).

توضیح دیگر در مورد ارتباط بین متغیر رضایت از زندگی و شادکامی به نحوه قضاوت افراد از شرایط مربوط می‌شود. بر این اساس کیفیت رضایت از جریان کلی زندگی افراد، سطح شادکامی آنها را تعیین می‌کند. هر چقدر شخص از زندگی و اتفاق‌های آن راضی باشد شادتر بوده و هرچقدر اتفاق‌ها باعث ناراضی‌تمندی شخص شود سطح شادی او نیز پایین‌تر خواهد بود. نکته قابل توجه این است که واقعیت‌های موجود موجب رضایت یا ناراضی‌تمنی نمی‌شود بلکه داوری شخص از این واقعیت‌ها تعیین‌کننده رضایت یا ناراضی‌تمنی و به تبع میزان شادکامی آنها می‌شود. این نوع داوری از بیرون به فرد تحمیل نمی‌شود بلکه حالت درونی است که از هیجان‌های مثبت تأثیر می‌پذیرد. بنابراین اگر رضایت از زندگی به عنوان ارزیابی کلی کیفیت زندگی بر اساس ملاک‌های انتخاب شده‌ی افراد و مقایسه آنها با شرایط موجود در نظر گرفته شود، افراد هنگامی سطوح بالای رضایت را تجربه می‌کنند که شرایط زندگی آنها با ملاک‌هایی که برای خود انتخاب کرده‌اند مطابقت داشته باشد. در اینصورت رضایت از زندگی سلامت روانی و جسمی افراد را تضمین نموده و منجر به شادکامی افراد جامعه می‌شود (2015, Sadoughi, Naseri, Rabiee).

همچنین در تبیین ارتباط بین متغیرهای رضایت از مدرسه و شادکامی با واسطه‌گری خودکارآمدی می‌توان گفت که موفق بودن در انجام تکالیف تحصیلی بدون کمک گرفتن دائمی از والدین و یا احساس خودکفایتی در برقراری روابط دوستانه می‌تواند منجر به ایجاد احساس خودکارآمدی و توانمندی دانش‌آموزان گردد که رضایت او را از همه افرادی که با آنها در ارتباط بوده نظیر خانواده، دوستان، مدرسه فراهم آورده و منجر به شادکامی بیشتر فرد یادگیرنده شود. افزایش تنش‌ها و مشکلات رفتاری، ناامیدی، اضطراب افسردگی از جمله آثار منفی ناراضی‌تمنی از زندگی است که در مدرسه پیامدهایی مانند کاهش روحیه مشارکت‌جویی در امور مدرسه و افت تحصیلی و ترک تحصیل خواهد داشت (2021, Bagherizadeh Velmi, KhoshRavesh, Pourmohsen).

استدلال دیگر در مورد ارتباط بین متغیرها ذکر شده را می توان بر اساس تعریف متغیر رضایت از زندگی تبیین نمود. رضایت از زندگی به معنای ارزیابی و نگرش فرد درباره کلیت زندگی، یا برخی از جنبه های زندگی، همچون زندگی خانوادگی و تجربه آموزشی است. بر این اساس زمانی که یک فرد احساس می کند از یک زندگی معنادار برخوردار است، احساسی از خودکارآمدی و به نتیجه نشستن تلاش هایش در زندگی خواهد داشت. این هیجانات مثبت یکی از منابع پایدار شادکامی می باشد. داشتن رضایت از زندگی با فراگیر شدن احساسات مثبت و فقدان احساسات منفی همراه است و افرادی که رضایت مندی بالایی نسبت به زندگی دارند در مقایسه با دیگران از روش های مقابله ای موثرتری در مواجهه با رویدادها و حوادث ناگوار و فشارهای روانی استفاده می کنند. این افراد در مجموع احساس تعهد و خوشبختی دارند و احساس می کنند نقش مهمی در زندگی خود داشته و نسبت به آینده امیدوارند (Arabshahi, Navidi, 2022).

با توجه به اینکه یافته ها نشان داد که مدل پژوهش حاضر برآزش دارد و هر کدام از متغیرهای مدل پژوهش بر شادکامی دانش آموزان تأثیر گذار هستند، بنابراین برنامه ریزی و ارائه راهکارهایی برای تقویت اجزاء مدل پژوهش حاضر می تواند جزو اولویتهای اصلی، مسئولین آموزش و پرورش کشور قرار گیرد. ملاحظات اخلاقی:

این مطالعه مصوب کمیته تخصصی اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن است و با کد IR.IAU.R.REC.1402.043 ثبت شده است.

حامی مالی:

پژوهش حاضر هیچ کمک مالی از سازمان های مالی در بخش های عمومی، تجاری یا غیر انتفاعی دریافت نکرد. مشارکت نویسندگان:

همه نویسندگان به طور یکسان در تهیه این مقاله مشارکت داشتند.

تعارض منافع:

بنابر اظهار نویسندگان، این مقاله تعارض منافع ندارد.

تشکر و قدردانی

بدین وسیله از تمامی عوامل اجرایی که با سعه صدر و حسن خلق، زمینه اجرای این پژوهش را فراهم کردند، تقدیر و تشکر می شود.

References

- Abazarian E, Pakzad M. (2019). Investigating the relationship between self-efficacy and self-esteem in Ghaemshahr teenagers. The second national scientific research conference of psychology and educational sciences, Iran, Shirvan, Paya Shahr Atrak research institute and Payasher specialized scientific journal, 26 July, 5 pages. (In Persian)
- Aflakpoor M. (2021). The role of resilience, self-efficacy and hope in predicting happiness of students of Kooshyar Rasht Higher Education Institute during the outbreak of coronavirus. Master's Thesis, Department of General Psychology, Payame Noor University, Astaneh Ashrafieh Center. (In Persian)
- Ahmadpouri U, Ahmadpuri S M. (2017). Methods of how to create vitality and vitality in schools and motivate students. National conference of new researches of Iran and the world in psychology, educational sciences and social studies, Iran, Fars, Islamic Azad University Zarghan Branch, Islamic Azad University Zarghan Branch - Shooshtar Applied Scientific University, 16 November, 15 pages. (In Persian)
- Arabshahi S, Navidi S. (2022). The relationship between life satisfaction and perceived stress with happiness in students. The first national conference on psychology and quality of life, Iran, Shiraz, Pishtazan Institute of Higher Education, Shiraz, 21 November, 9 pages. (In Persian)
- Azizian Sh. (2019). The effect of metacognitive beliefs and self-efficacy on students' happiness. *Growth in School Counselor Education*, 14(3): 48-54. (In Persian)
- Babazadeh Z. (2020). Resilience relationship with life satisfaction and happiness among students. The 7th International Conference on Psychology, Educational Sciences and Lifestyle, Georgia-Tbilisi, Network of Virtual Universities of the Islamic World, 15 March, 10 pages. (In Persian)
- Badri Gargari R, Ahrari Gh, Fathi Azar E, Mir Nasab M M. (2018). The effect of the social-emotional learning program on the psycho-social competence and school satisfaction of fifth grade boys in Saqez city. *Bimonthly Scientific-Research Education Strategies in Medical Sciences*, 11(3):1-12. (In Persian)
- Bagherizadeh Velmi P, KhoshRavesh V, Pourmohsen M. (2021). Investigating the relationship between social support and life satisfaction with regard to the mediating role of academic competence and self-efficacy in elementary school students in Rasht. *New Ideas of Psychology Quarterly*, 10(14): 1-11. (In Persian)
- Baharvand I, Baharvand H, Baharond F. (2021). The role of life satisfaction, hope and resilience in predicting the happiness of female students. The 20th Scientific Conference of Iran Consulting Association, Iran, Tehran, Iran Consulting Association, 1 December, 13 pages. (In Persian)
- Conner K. M, Davidson J R T. (2003). Development of a new resilience scale: The Conner-Davidson Resilience Scale (CD-RISC). *Depression and Anxiety*. 18; 76-82.
- Ebrahimi R, Barzegar Bafrooi K. (2022). The relationship between mindfulness and creative self-efficacy in teachers of schools with special needs: the mediating role of psychological resilience, *Psychology of Exceptional Individuals*, 12(45): 69-88. (In Persian)
- Falahi Seresht Sh. (2021). The relationship between resilience and psychological security with happiness in students. The 7th international conference of knowledge and technology of educational sciences, social studies and psychology. Iran, Tehran, Sam Iranian Institute for Organizing Knowledge and Technology Development Conferenc es, 20 May, 8 pages. (In Persian)
- Ghadiri Bahramabadi F, Michaeli Manee F. (2015). Effectiveness of cognitive-behavioral stress management training on psychological well-being and school satisfaction of adolescent girls. *Armaghane Danesh*, 20(5): 433-443. (In Persian)
- Ghalavand R, Ghalavand A, Ghalavand M. (2020). Examining the role of educational spaces in students' happiness and learning. The 3rd International Conference of Psychology, Educational Sciences and Social Studies, Iran, Hamedan, Conference Permanent Secretariat, 14(11). (In Persian)
- Gholami S, Hosseinchari M. (2011). Predicting students' happiness according to their perception of teacher's expectations, teacher's interaction and self-efficacy. *Journal of Teaching and Learning Studies*, 3(1): 83-109. (In Persian)
- Hemmati R, Ghaffari M. (2016). Multi-level analysis of factors affecting academic resilience (case study: middle school students from less developed areas of Mobarakeh). *New Educational Approaches*, 11(2): 87-106. (In Persian)
- Huebner E S, Laughlin J E, Ash C & Gilman R. (1998). Further validation of the Multidimensional Students' Life Satisfaction Scale. *Journal of Psychological Assessment*, 16: 118-134.
- Izadi S, Hashemi S, Barzamini L. (2011). Investigating effective factors in refreshing schools from the perspective of students and school parents: with emphasis on cultural development. *Socio-Cultural Development Studies Quarterly*, 1(1): 118-91. (In Persian)
- Jafarzadeh N, Farrokhi NA, Sohrabi Asmaroud F. (2015). The relationship between parenting methods and resilience with students' happiness. *Educational Psychology (Psychology and Educational Sciences)*, 11(37): 67-81. (In Persian)
- Keshtvarz Kendazi E, Barzegar M, Shokohi, M J. (2020). The mediating role of academic self-efficacy and self-regulation in the relationship between self-esteem and happiness. *Scientific Journal of Education and Evaluation (Quarterly)*, 13(51): 131-95. (In Persian)
- Mahdad A, Adibi Z, Safari S. (2018). Predicting self-efficacy through self-esteem and perceived organizational support (case study: Isfahan Gas Company). *Strategic studies in the oil and energy industry (human resource management in the oil industry)*, 9(35): 59-82. (In Persian)
- Mirbolok Bozorgi, A, Asadi Majreh S, Abedini M, Avarideh S. (2019). Evaluation of the relationship model of mindfulness with happiness through the role of self-compassion, self-esteem and emotion regulation in students. *New Psychological Research Quarterly*, 14(56), 271-292. (In Persian)
- Mirgol A, Mohseni S. (2020). Determining the role of Islamic lifestyle, social desirability and self-efficacy on happiness and mental health in students. *Health Research Journal*, 5(3):137-143. (In Persian)
- Mohammadkhani M. (2016). The relationship between social desirability and general self-efficacy with students' happiness. Master's thesis in the field of general psychology. Islamic Azad University, Shahrood Research Science Unit. (In Persian)
- Muris P. (2001). A Brief Questionnaire for measuring self – efficacy in youth. *Journal Of Psychopathology and Behavioral Assessmen*, 23; 145–149.
- Nazari B. (2020). High self-esteem / school environment is the best place to strengthen self-esteem. *Elementary Education Development*, 24(5): 24-25. (In Persian)
- Niaz Azari K. (2014). Investigating the effect of cheerfulness on the academic progress of secondary school students in Sari city. *Bi-Quarterly Journal of Educational Planning Studies*, 2(3): 35-57. (In Persian)

- Nosratinejad F, Sakhaei A, Sharifi H. (2015). Studying the relationship between the social capital of young people and their level of happiness. *Social-Cultural Development Studies*, 4(2): 143-167. (In Persian)
- Omidi Gregari N, Sepehrian Azar F, Azizi Garmekhani Z, et al. (2020). Investigating the relationship between happiness, school satisfaction and mental health of female students in Jolfa public schools. *Journal of New Advances in Psychology, Educational Sciences and Education*, 29(3): 151-162. (In Persian)
- Rezaian Bilondi H, Esmaceli Muakhar M. (2022). The role of Islamic optimism, self-esteem and life satisfaction in predicting happiness. *Psychology and Religion*, 1(57): 97-112. (In Persian)
- Sabouripour F, Roslan S, Ghiami Z and Memon MA. (2021). Mediating Role of Self-Efficacy in the Relationship Between Optimism, Psychological Well-Being, and Resilience Among Iranian Students. *Frontiers in Psychology*, 12(67):1-11.
- Sadoughi M, Ghorbani S, Farhoosh M. (2017). Predicting students' happiness based on teacher's personality traits and communication skills. The third national conference of modern studies and researches in the field of educational sciences and psychology of Iran, Iran, Ghom, Permanent Secretariat of the conference, 12 May, 18 pages. (In Persian)
- Sadoughi M, Naseri J, Rabiee E. (2015). The relationship between five personality traits and life satisfaction in students' happiness. The first international conference on management, economics, accounting and educational sciences, Sari, Iran, Future Scientific Research and Consulting Company and Payame Noor Neka University, 20 June, 11 pages. (In Persian)
- Salehi Omran E, Abedini Baltork M. (2018). Examining the relationship between happiness and academic success of students in the educational spaces of Mazandaran province, emphasizing the role of educational planning. *Bi-Quarterly Journal of Educational Planning Studies*, 7(13): 145-121. (In Persian)
- Salmalian Z, Kazemnejad Leyli E. (2014). Correlation between self-concept and academic achievement of students. *Nurse Midwives*, 24(1): 47-40. (In Persian)
- Samadi E, Mazhari F Z. (2021). The relationship between resilience and self-efficacy among students. The 10th International Conference on Psychology, Counseling and Educational Sciences, Georgia, Tbilisi, International Organization of Academic Studies, 5 November 10 pages. (In Persian)
- Samadi Fard H. (2022). The relationship between self-esteem and self-efficacy and social support in male students. Second International Conference on Advanced Research in Management and Humanities, Germany, Munich, Permanent Conference Secretariat, 10 May, 8 pages. (In Persian)
- Schwarzer R, Warner L M. (2013). Perceived self-efficacy and its relationship to resilience. In S. Prince-Embury & D. H. Saklofske (Eds.), *The Springer series on human exceptionality: Resilience in children, adolescents, and adults: Translating research into practice*, 139-150.
- Sepahrian Azar F, Ahmadi R. (2017). Investigating the relationship between academic self-efficacy and school satisfaction among students. The 5th National Scientific Research Congress of Development and Promotion of Educational Sciences and Psychology, Sociology and Social Cultural Sciences of Iran, Tehran, Iran, Scientific Association for Development and Promotion of Basic Sciences and Techniques, 20 November, 8 pages. (In Persian)
- Sharma N. (2019). The relationship among mental health, resilience and happiness. *The International Journal of Indian Psychology*. 7(4); 48-54.
- Souri H, Amraee K, Naserinia Gh, Moradnejad A. (2020). Investigating the mediating role of family's emotions in the relationship between resilience and happiness in students. *Scientific-Research Quarterly of Family and Research*, 17(2):33-52. . (In Persian)
- Tavan B, Jahani F, Rafeei M. (2014). Relationship between self-esteem and happiness in students of Arak University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Education in Medical Sciences*, 14(6): 474-482. (In Persian)
- Telef B B. (2021). The Relation between Happiness, School Satisfaction, and Positive Experiences at School in Secondary School Students. *Education and Science*. 46 (205): 359-371.
- Yap C C, Mohamad Som R B, Sum X Y, Tan S A, Yee K W. (2021). Association Between Self-Esteem and Happiness Among Adolescents in Malaysia: The Mediating Role of Motivation. *Psychological Reports*, 1;1-15.
- Yeganeh Koi Moghadam T. (2020). The relationship between self-esteem and life orientation with students' happiness. The 4th National Psychology Conference of Payame Noor University, Rasht, Payame Noor University, Rasht Branch, 27 September, 5 pages. (In Persian)
- Zabihi Far Sh, Mohammadzadeh M, Afsar A. (2020). The relationship between the feeling of happiness and happiness on the academic achievement of first secondary students in Karaj city. *A new approach in educational sciences*, 2(4): 8-16. (In Persian)